

Streszczenie pracy

Przedmiotem dysertacji są treści związane z iryjską historią i tradycją utrwalone w tekście *Wizji Tnugdala*, utworze spisany około 1149 roku w klasztorze św. Jakuba w Ratyzbonie. Opowieść o iryjskim rycerzu wywarła znaczący wpływ na kształtowanie się obrazu raju i piekła w późnośredniowiecznej i nowożytnej kulturze europejskiej. Tym, co czyni spisany przez ratybońskich mnichów utwór, dziełem szczególnie interesującym dla badań historycznych, jest sposób adaptacji eschatologicznej przestrzeni na potrzeby przekazu, powstałego w zamkniętej, emigracyjnej wspólnocie, jaką tworzyli iryjscy zakonnicy z kongregacji *Schottenklöster*. Tekst ten można potraktować jako rodzaj medium pamięci, które miało nie tylko przypominać o dalekiej ojczyźnie mnichów, ale do pewnego stopnia nadawać tożsamość wspólnocie monastycznej. Analiza podjęta w ramach dysertacji, opiera się na założeniu, że *Wizja Tnugdala* nie jest jedynie dydaktyczną przypowieścią o konsekwencjach grzechu - jest także świadectwem tego, w jaki sposób iryjscy mnisi, odizolowani od ojczyzny, starali się zachować własną tożsamość. Głównym celem badawczym podjętym w dysertacji jest analiza tekstu *Wizji Tnugdala* w kategoriach medium pamięci kulturowej iryjskiej wspólnoty zamieszkującej klasztor św. Jakuba w Ratyzbonie. Kluczowym zagadnieniem pracy jest poszukiwanie odpowiedzi na pytania o naturę pamięci zbiorowej i jej związków z kształtowaniem tożsamości historycznej w obrębie iryjskiego opactwa. Stawiane w projekcie pytania dotyczą kwestii związanych z semiotycznym wymiarem konceptualizacji przeszłości, przechowywanej w narracji. Z tego powodu podjęta w rozprawie analiza opiera się o teorie tekstów kulturowych i pamięci zbiorowej Jana i Aleidy Assmannów oraz semiotycznego modelu pamięci Astrid Erll, jak również na teoriach z zakresu językoznawstwa kognitywnego (paradygmacie gramatyki kognitywnej Ronalda Langackera). Wskazane koncepcje teoretyczne, użyte zostały do przedstawienia sieci pamięci semantycznej iryjskiej wspólnoty, której złożoność wskazywała jednoznacznie na wysiłki elit klasztornych w kierunku propagowania własnej etniczności w Europie. Analiza pamięci semantycznej wspólnoty *Schottenklöster*, pozwoliła na ukazanie istniejących w niej już w XII wieku tendencji protonacjonalistycznych, których wyrazem była *Wizja Tnugdala*.

Mame Wach

5.04.2023